

פרשת דוד

יו"ל ע"י מוסדות "מקדש לדוד" ישראל
 בראשות ובנשיאות כ"ק מורנו ורבנו האדמו"ר רבי **דוד חנניה פינטו** שליט"א
 בן הצדיק המלובן רבי **משה אהרן פינטו** זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי **חיים פינטו** זע"א

כ"ז אלול תשפ"ה
פרשת נצבים

ירושלים	תל אביב	חיפה	באר שבע
18:04	18:20	18:13	18:13
19:17	19:19	19:18	19:18
19:50	19:52	19:51	19:52

הילולא דצדיקיא

כז' אלול
 רבי יהודה זאב ליבוביץ

כח' אלול
 רבי סעדיה
 חמיו של מהרח"ו

כט' אלול
 רבי שלמה אמאריליו
 מח"ס 'שו"ת כרם שלמה'

א' תשרי
 רבי יהודה עייאש

ב' תשרי
 רבי דוד דפפורט

ג' תשרי
 רבי יוסף ויטאל

ד' תשרי
 רבי אברהם בן חיאל

למסור נפשו ובלבד שיוכל לקיים את רצון ה'. כמו כן לשון זו מעידה על האהבה הרבה שהיתה קיימת בין אברהם ליצחק, אותה אהבה אשר ליכדה אותם באהבת ה' יתברך עד אשר הגיעו למצב של הקב"ה אורייתא והאבות הקדושים חד הם.

זוקא משום אהבת אברהם ויצחק אנו למדים על גודל מסירותם כלפי הבורא, שעל אף שהיו קשורים זה לזה בנימי נפשם, היו מוכנים הם להיפרד זה מזה כרצון ה' יתברך, ללמדך שאהבת ה' עמדה בראש מעייניהם והיא זו שהנחתה אותם בכל דרכם.

אברהם אבינו הזדרז לקיים את רצון קונו, כדכתיב (בראשית כב, ג) "וישכם אברהם בבוקר ויחבוש את חמורו", דהיינו שלא המתין שעבדיו יחבוש את חמורו עבורו, אלא משום שמצות ה' היתה חביבה עליו, השכים מוקדם בבוקר וחבוש את חמורו לבדו כדי להזדרז במצוה. זוהי גדלותם של האבות שלמות שהיו קשורים אחד בשני, אהבת ה' היא זו שעמדה לנגד עיניהם והנחתה אותם בדרכם, משום שבסיס אהבתם ההדדית היה יראת שמים ומילוי רצון ה' יתברך.

האבות הקדושים הגיעו למדרגה הנשגבה של ידיעת ה' והכרתו, בבירור נפלא עד שהתאמת אצלם העניין של "אין עוד מלבדו" (דברים ד, לה) וכל זאת בדור שהיה כולו מלא בעבודה זרה עד שהיו עובדים אפילו את העפר המונח על כפות רגליהם (עי' בבא מציעא פו, ב). את אותה זכות אבות שהיתה בהם, גם מידת בין אדם למקום וגם מידת בין אדם לחברו, אנו מעוררים בימי הרחמים והסליחות מתוך תפילה ובקשה שזכות האבות תעמוד לנו להיטת מעוונותינו.

בימים הנוראים חייב אדם לתקן את מעשיו לא רק בדברים הנוגעים לבין אדם למקום, אלא יש לו לנצל את השפעת הקדושה הבאה ממצייאות ה' בקרבנו לצורך תיקון הדברים הנוגעים גם לענייני בין אדם לחברו. עלינו לדעת שבעניינים שבין אדם לחברו, כוחו של היצר הרע גדול עד מאוד ומנסה בכל מאודו למנוע מהאדם לתקן דברים אלו. שהרי בעוד ובעניינים הנוגעים לבין אדם למקום יצר הרע יכול לשתוק ולהעלים עין, הרי שבעניינים שבין אדם לחברו מתעורר היצר הרע באדם ומכשילו פעם אחר פעם, מתוך ידיעה שהקב"ה מוחל על כבודו אך אינו מוחל על כבוד בריותו, ומשום כך סופם של חטאים אלו לקטרג בראש.

דרכו של היצר הרע לטשטש את עיני האדם ולסמא אותן, הוא גורם לו לחשוב שלא פגע כלל בחברו ולחברו אין כל הקפדה עליו. ומתוך שהיצר מעוות את המציאות ומציג אותה באופן שונה, ממילא אין האדם חש שעליו לשוב בתשובה וממשיך להחזיק בידו את אלו העוונות. ואף אם חזר בתשובה בדברים שבין אדם למקום - תשובתו חסרה ואינה מושלמת עד שיתקן גם את העניינים שבין אדם לחברו.

בעל התניא מסביר באריכות בספריו הקדושים, שהקב"ה בירידתו אל עם ישראל בימי הרחמים והסליחות דומה הוא למלך שמקום מושבו בארמון הנמצא בעיר, וכל הרוחות לראותו מזמין את עצמו לאזור המשקיף אל גינת המלך על מנת שיוכל לחזות בזיו פניו. אולם ישנם ימים מיוחדים בשנה בהם המלך יוצא מארמונו והולך אל השדה, על מנת שאף אלו הנמצאים ברחוק מן העיר יוכלו לראותו. כך גם הקב"ה מצוי בקרבה לבניו במשך כל השנה כולה, וכל הרוצה לשוב אליו בתשובה רשאי לעשות זאת. עם זאת, בימים הנוראים הקב"ה מתקרב לבניו קירבה יתירה, על מנת שגם אלו המצויים בשדות, דהיינו אלו המרוחקים ממנו בכל ימות השנה כולה, יוכלו לשוב אליו בהתקרב ימי הדין.

משניר לדוד

הזכרת זכות אבות בימים הנוראים

"ושבת עד ה' א-להיך ושמעת בקולו ככל אשר אנכי מצוך היום אתה ובניך בכל לבבך ובכל נפשך" (דברים ל, ב)

בימים הנוראים מגיע האדם לידי הכרת האמת, ומתבררת אצלו ידיעת ה' עד שמוכרח הוא לחזור בתשובה ולשוב אל ה' אלוהיו. ומקובלנו שבימים הנוראים - ראש השנה ויום הכפורים, רוח ה' מרחפת מעל בני ישראל, ויש בכוחה להשפיע על האדם ולעוררו לתשובה בבחינת "עוררו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם" (רמב"ם תשובה ג, ד). כמו כן אותה רוח ה' המרחפת בימים הנוראים עוזרת לאדם להיטהר ולהתנקות מחטאיו, ולא די שמעוררת אותו לתשובה אלא אף מסייעת בידו בפועל להתנקות מעונו.

משל למה הדבר דומה, לאדם שנדבק בגופו טיט ורפש ולצורך ניקוי עצמו צריך ליטול מים וסבון ועל ידם נלקות את גופו. וככל שהלכלוך רב יותר, כך גם העבודה הנדרשת מרובה בהתאם. כך גם אדם שפגם בגופו על ידי חטאים ועוונות, הרי שלכלך את גופו רוחו ונפשו וכיצד יוכל לעמוד לפני הבורא ברוך הוא. והגם שיעשה תשובה גדולה, עדיין ישאר בו הרושם מאלו החטאים. אולם בזמן שהקב"ה מכיר ורואה ברצונו של האדם להתקרב אליו ולשוב בתשובה שלמה לפניו, הרי הוא חותר לו חתירה תחת כסא הכבוד לצורך קבלת תפילותיו, ומתוך כך שהקב"ה חותר לאדם חתירה תחת כסא הכבוד, יוצאת ממקום זה הארה גדולה, על מנת שתפילת השב בתשובה תתקבל לפני הקב"ה מבלי שמלאכי החבלה יחבלו בתפילה זו וימנעו מהקב"ה לשומעה ולקבלה.

והמתבונן יראה שזהו חסד עצום של הקב"ה כלפי בריותיו, שעל אף שחטאו ופשעו לפניו הוא אינו סוגר דלתותיו בפניהם, אלא אדרבה, עוזר להם להתנקות ולהיטהר מעוונותיהם בכך שמבטל את כוחם של מלאכי החבלה לבלי יעוררו קטרוגו. בשעה שתפילת האדם מתקבלת אצל הבורא, הוא מתנקה מעונו ודומה באותה עת לתינוק שנולד שלא טעם של חטא, ולאשה שטבלה במקווה טהרה ונטהרה מדם נידותה.

ובימים הנוראים הקב"ה מקל על האדם לשוב בתשובה לפניו בכך שהוא נמצא בקרבנו ובקלות יכול הוא להיות מושפע מאוירת הקדושה, ומתוך השפעה זו יתעורר לה' אלוהיו ויחפש את קרבנו. כמו כן ימי החגים משופעים בזכות אבות העומדת לימין השבים בתשובה. ובפרט מזכירים אנו את זכות עקידת יצחק אשר ממנה לומדים על אהבת ה' האמיתית שהיתה לאברהם אבינו וליצחק בנו. אותם אבות קדושים היו כל כך קרובים לה' יתברך, עד ששום דבר גשמי לא חצץ ביניהם והיו מוכנים אף למסור את נפשם עבור קדושת שמו.

כתוב (בראשית כב, ח) "וילכו שניהם יחדיו", ומבארים המפרשים שלשון זו באה ללמדנו שמידת מסירות הנפש היתה קיימת ביצחק אבינו כפי שהיתה קיימת באברהם אביו, שאף הוא עצמו היה מוכן

במסילת נעלה

שביבי אמונה ובטחון מפקנסו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מזוזה ללא תזוזה

באחת הפעמים שבהן שהיתי בארצות הברית, בא לפניי יהודי וסיפר לי על תופעה מזוזה המתרחשת בביתו - המזוזה אשר נתונה בפתח הבית - כמה שקיבעו אותה למקומה על המשקוף, בכל זאת היא נופלת לארץ ולא ניצבת במקומה. ובכל פעם שמושיבים אותה למשקוף, תיכף ומיד היא נופלת שוב.

לשמע התופעה המשוונה ביקשתי להגיע לביתו ולקבוע את המזוזה בעצמי, וכך עשיתי. הגעתי לביתו של היהודי וחברתי את המזוזה למקומה בפתח הבית, תוך שאני מוודא שהמזוזה אכן מחוברת כראוי למשקוף הבית.

לאחר מכן מסרתי דרשה באותו בית, כשלתפעת נשמע רעש מכיוון הדלת, וכשמייהרנו כולנו למקום - גילינו כי שוב נפלה המזוזה.

הרמתי את המזוזה מהארץ וגיליתי שחתיכת עץ מן המשקוף דבוקה אליה, ומשמע שהמזוזה הייתה מחוברת למשקוף בחוזקה. לפיכך התפלאתי עוד יותר. אם המזוזה הייתה מחוברת חזק כל כך למשקוף עד שתלשה חתיכה ממנו, כיצד זה נפלה לארץ?

למרות שלא הייתה לי תשובה לדבר שבתי וקבעתי את המזוזה על גבי המשקוף בצורה חזקה ואיתנה ופניתי להמשיך בדרכי.

מספר דקות חלפו, והנה שוב נשמע רעש נפילתה של המזוזה.

כיון שכך, הבנתי שישנה סיבה שמימית הגורמת להפלת המזוזה ממקומה פעם אחר פעם, ועל כן פניתי לבעל הבית ואמרתי לו: "דע לך כי בבית זה ישנו רוצח!"

פניו של בעל הבית חפו ובושה גדולה עטפה אותו כאשר הודה בנכונות דבריי. בלית ברירה הוא התוודה על חטאו הישן וסיפר שכאשר היה צעיר לימים בבית הוריו, חדר גנב לבית, וכיון שהוא חשש מפני הגנב - הוא קם עליו והרגו.

במשך שנים הוא שמר את הדבר בלבו, ואף לא סיפר על כך מאומה.

כששמעתי זאת, הוריתי ליהודי בפירוט את הדרך שבה עליו לתקן את מעשהו, והדרכתני אותו כיצד יכפר על חטאו הנורא. כמו כן ציוויתי עליו להתענות מידי יום במשך שבוע ימים, על ידי שיאכל בכל ערב רק מעט לחם ובמשך היום יצום.

סוף דבר - לאחר שבוע התיקון, התקשר אליי בעל הבית והודה על הדרך שסללתי עבורו לשוב בתשובה ולכפר על עוונותיו. ועוד סיפר שברוך ה' המזוזה נקבעה שוב בפתחו של הבית, אך הפעם נשארה במקומה ללא תזוזה!

דברי חכמים

פרפראות לפרשה משולחנם של חכמי התורה

חלות עגולות לראש השנה

מי מבין הקוראים שרשימת הקניות לכבוד שבת מסורה בידיו, בודאי הבחין שהחלות שנאפו השבוע משונים הם בצורתם. כל מאפיה מכובדת זוכרת לשנות את צורת החלות מערב ראש השנה ולאפות חלות עגולות במהלך חודש תשרי.

יתכן והאופים או בעלי המאפיות אינם יודעים מדוע ומה טעם המנהג, אז לטובת האופים והסועדים נעמוד בשורות הבאות על עיקרי המנהג וטעמו.

ראשית נציין שלצורת החלה הקלאסית, יש מקור מובהק בספרים הקדושים. כידוע, מנהג ישראל בכל שבתות השנה וביו"ט לעשות חלות מוארכות לכבוד שבת ויו"ט, והטעם לכך כתב השל"ה הק', שאופים החלות במשך השנה בצורת ו', כדי להשלים את שם הוי"ה בעת הבציעה, לפי שחתיכת החלה שבוצעים היא בצורת יו"ד, וה' אצבעות שתי הידיים הן שני ההי"ן, והחלות הן כדמות ו'.

לטעם זה מצא בעל ה'דברי חיים' מציאנו זצ"ל, רמז לדברי הפיוט שאומרים בזמירות לליל שבת קודש 'בוין תתקטר'.

ובשם הרה"ק מראפשיץ זצ"ל מובא בספרים, שלאחר החורבן כשפסק לחם הפנים תיקנו אנשי כנסת הגדולה שכל אחד מישראל יעשה לשבת שתי חלות שיהא אורכן יותר על רוחבן כצורת שני ווי"ן, נגד הסוד של י"ב חלות של לחם הפנים שהן גם כן ו"א ו"א כנגד ו"א.

אמנם יש בקהילות הספרדים שנהגו בכל ימות השנה לאפות חלות עגולות לשבת, זכר למן שהיה עגול.

אכן מראש השנה עד אחר הושענא רבא, מנהג ישראל לאפות חלות עגולות דווקא, כמו שכתב בספר 'טעמי המנהגים' (ליקוטים אות קפג) עפ"י מה שכתב בשו"ת מהר"י אסאד (או"ח קנז) לבאר מה שנוהגים בפסח לעשות מצות עגולות, שהיה בזמן ההוא חוק המצרים לעשות לחמים שלהם מרובעים ומשולשים לפי ריבוי האלוקות שהאמינו, וכדי להרחיק מחוקות התועבות של המצרים עשו ישראל ההיפך מהם ועשו לחמיהם עגולים המורה על האחדות, ובראש השנה שאז הוא עיקר הזמן שממליכים את המלך יחיד ומיוחד וכן משך כל החודש העדיפו לאפות חלות עגולות, וכן היה המנהג בערי אשכנז.

בשם ה'חתם סופר' זיע"א, הובא שעושים כן לסימן טוב, כי דבר עגול אין לו קץ וסוף והוא לסימן טוב לאריכות ימים בלי קץ ובלי סוף. ויש צדיקים שאמרו שעושים כן כיון שחלות עגולות הם כעין צורת כתר לרמז מה שאומרים 'ויתנו לך כתר מלוכה'.

ישנם קהילות שנהגו גם בשבתות שבחודש תשרי לאפות חלות עגולות מטעמים אלו, אך בכמה קהילות מישראל היו נוהגים בשבתות אלו לאפות חלות כבשאר שבתות השנה.

ועוד בענין זה; יש שנהגו לאפות חלות עגולות רק לראש השנה וערב יו"כ והושענא רבה, ואילו בשבת שובה ובחג הסוכות ושמיני עצרת היו עושים כבכל שבת, וכן המנהג בחסידות בעלזא.

מלבד זאת מציאנו עוד מנהגים בצורת אפיות החלות לכבוד ראש השנה; יש שנהגו לאפות לראש השנה חלות בצורת ציפורים, כמובא בספר 'תורת אמת' שעושים כן לסימן שהשי"ת יגן וישמור אותנו כמו שכתוב בפסוק (ישעיה ל, ה) "כציפורים עפות כן יגן ה' צבאות". ובחסידות 'סקווירא' המנהג לעטר את החלות העגולות עם קשר בצורת ציפור.

ויש שנוהגים לעשות חלות כמו סלמות, לפי שבראש השנה דנים כל אחד - מי יעני ומי יעשיר מי ישפל ומי ירום, ומובא במדרש תנחומא שהקב"ה עושה סלמות ברקיע, את זה הוא מעלה ואת השני הוא מוריד, לכן עושים סלמות לרמז על זה ('מטעמים' עמ' לג). ויש אומרים שטעם המנהג הוא לסימן שיעלו התפילות למעלה לאבינו שבשמים, וכן מובא ב'מנהגי בית אליק' שהיו נוהגים לאפות ב' חלות, אחת בצורת ציפור ואחת בצורת סולם.

נצור לשונך

ואוהביו כצאת השמש

אם על ידי מניעת הספור לא יגיע לו היזק ממון, רק שיחפרוהו עבור זה, בודאי אסור, ואין לו לחוש לזה כלל, וידע כי עבור זה יהיה נחשב מאוהבי ה' יתברך, ופניו יאירו כאור השמש, כמו שאמרו חז"ל "הנעלבין ואינם עולבין, שומעין חרפתן ואינם משיבין וכו', עליהן הכתוב אומר: ואוהביו כצאת השמש בגברתו".

פניני הפרשה

פנינים קצרים מפרשת השבוע

המספר מְסַפֵּר את אמיתותו

"אתם נצבים היום" (דברים כט, ט)

רש"י מצטט מדרש אגדה "למה נסמכה פרשת אתם נצבים לקללות, לפי ששמעו ישראל מאה קללות חסר שתיים, חוץ ממ"ט שבתורת כהנים הוריקו פניהם ואמרו מי יוכל לעמוד באלה".

בספר 'דברי שאול' מבואר שהמספר ענין מאה חסר שתיים, ומ"ט קללות, הוא העיקר בתוכחה, שהיה אם מזהירים משהו שיקבל מכות בלי לכוונת את המספר, או שקוראים במספר עגול חמשים או מאה, יש להניח שהמספר אינו מדויק, לשון גזומה, ואין קץ וגבול להורדה ולויתור, אבל אם נוקבים במספר לא עגול, אז ניכר שהוא מדוקדק וקבוע.

ולכן כיון ששמעו מאה חסר שתיים ומ"ט קללות, ראו שזה מספר מדויק, ולכן הוריקו פניהם.

העיקר הלב?

"והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשרות לבי אלך" (דברים כט, יח)

דברים אלו, מזהיר בעל ה'כתב סופר', יש בהם מוסר אל האנשים שהם טובים לבריות ורעים לשמים, וכשמזכירים אותם על עבירות שבין אדם למקום אומרים שדי להם במה שיש להם "לב טוב" לרחם על הבריות.

זהו והתברך "בלבבו", היינו בלבו הטוב יתברך במה שיש לו לב רחמן לכן יאמר אף כי בשריות לבי אלך, ואעשה כל רעה שבעולם בכל זאת שלום יהיה לי, אבל באמת לא יאבה ה' סלוח לו, ויענישו על העבירות וייתן לו שכר על המצוות, כי אין מצוה מכבה עבירה, וכן להיפך.

משה לא המתין שבני יבואו אליו

"וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל" (דברים לא, א)

המפרשים עומדים על השאלה מדוע מדגיש הכתוב שמשו הלך לבני ישראל? ובכלל מדוע בני ישראל לא כיבדו את משה והלכו הם אליו?

רבי שמעון חאוי זצ"ל, מבאר בספר 'נועם שיח', שמאחר וידעו ישראל שמשו צריך למסור להם את התורה שיש בה תרי"ג מצוות, ועדיין לא נמסרו להם מצוות הקהל ומצוות כתיבת ס"ת, לכן לא רצו ישראל ללכת למשה לקבל את שתי המצוות האחרונות כי הם חששו שבזה יסיים משה את תפקידו בעוה"ז.

אכן משה רבינו לא רצה לעכב את כניסתם לארץ, לכן הלך הוא אליהם ללמד את שתי המצוות האלו ולהשלים בזה את התרי"ג מצוות.

ההכרעה בסופו של דבר בידי המנהיג

"כי אתה תבוא את העם הזה אל הארץ" (דברים לא, ז)

"משה אמר ליהושע זקנים שבדור יהיו עמך, הכל לפי דעתך ועצתך, אבל הקב"ה אמר ליהושע "כי אתה תביא את בני ישראל אל הארץ אשר נשבעתי להם" תביא על כרחם, הכל תלוי בך, טול מקל והך על דקדקך. דבר אחד לדור ולא שני דברים לדור" (רש"י).

הקשה רבי אלחנן וסרמן ה"ד, היאך שינה משה רבינו בדבריו ליהושע את לשון הדברים שנמסרו לו מפי הגבורה?

והוא משיב על כך: באמת שני הדברים צודקים. כי זה ודאי שמנהיג הדור צריך לשמוע דעתו ועצתם של הזקנים והחכמים, ואסור לו להסתמך מראש רק על דעתו בלבד. אולם אחרי ששמע את כל הדעות של יועציו צריך שתהא ההכרעה למעשה מסורה בידו בלבד.

מז האוצר

ממשנתו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מדוע איננו מפחדים מיום הדין?

שמעתי בשם מרן הרב שך זצ"ל, שפחד יום הדין הוא משום העובדה שאנו ניצבים ועומדים לפני הקב"ה, ולא רק מעצם הדין. ולכאורה קשה, אם מעצם העמידה לפני הבורא יש לפחד, מדוע כל השנה אין אנו מפחדים מעמידתנו לפני הקב"ה, ושמא איננו מקיימים בעצמנו את הנאמר (עי' ברכות כח, ב) "דע לפני מי אתה עומד".

חז"ל אומרים (ויק"ר כט, א) שהיום בו נברא העולם הוא כ"ה באלול, ולעומת כן האמור "אתם ניצבים היום" מתייחס ליום ראש השנה. ואם כן קשה מדוע אנו אומרים "היום הרת עולם" ביום ראש השנה, הלא הקב"ה החל לברוא את העולם בכ"ה באלול ולא בראש השנה.

והביאור בזה, כי עיקר הבריאה ותכליתה הם בעבור האדם, ולולא מציאות האדם, הקב"ה לא היה חש לברוא את העולם. האדם הוא בבחינת עולם ומלואו ולכן צריך האדם להרגיש בכל יום שבשבילו נברא העולם. נמצא אם כן שהאמור "היום הרת עולם" מתייחס לבריאת האדם שנברא בראש השנה ואשר בשבילו נברא העולם.

פרשיות נצבים וילך הסמוכות הם זו, ולכאורה סותרות הם במהותן האחת את השניה, 'נצבים' באה לבטא עמידה יציבה ללא תזוזה, ואילו 'וילך' באה לבטא הליכה ותנועה. ונראה שלמעשה מהותן של פרשיות אלו אינה סותרת, אלא אדרבה משלימות הן זו את זו. לאחר שבני ישראל ניצבים בדין לפני ה', הקב"ה מוליך כל אדם בדרכו על פי מעשיו. אם האדם הקפיד ללכת בדרכ התורה והמצוות, אזי הקב"ה מוליכו בדרכ הטובה והברכה, אך אם חלילה האדם חטא כנגד ה', הקב"ה מוצא לנכון להוליכו בדרכ הצרה והקללה.

מובא בגמרא (ברכות כח, ב) שרבן יוחנן בן זכאי בכה לפני מותו בכייה גדולה. וכששאלוהו תלמידיו - "רבנו, מפני מה אתה בוכה", השיב להם "רואה אני שתי דרכים עומדות לפני, האחת מובילה לגן עדן והאחת מובילה לגיהנום, ואין אני יודע באיזו דרך יוליכו אותי". רבן יוחנן בן זכאי היה מגדולי הדור באותם ימים וכל ימיו היה עסוק בעסק התורה, אך למרות כן לא חש בטוח בעצמו, ועד רגעיו האחרונים חשש באיזו דרך יוליכו אותו, בדרכ המובילה לגן עדן או שמא בדרכ המובילה לגיהנום.

ואם רבן יוחנן העניק שבענקים חשש לעתיד לקרות עמו בעולם האמת, מה נאמר אנו הקטנים ומה נדבר. ובכדי שנחוש את יראת הדין בעולם האמת, הקב"ה הקדים והביא לנו את ימי הדין בעולם הזה, על מנת שנרגיש ולו במעט עד כמה גדולה חרדת הדין. וכאמור, חרדת יום הדין היא לא רק מן הדין עצמו אלא מעצם העובדה שאנו עומדים לפני ה'. חרדה זו צריכה ללוות אותנו לא רק ביום הדין עצמו אלא בכל יום מימות השנה. נוכל לחוש בפחד זה מתוך כך שנקיים בעצמנו את האמור (תהלים טז, ח) "שויתי ה'".

במרה מפטירין

הפטרת השבוע: "שוש אשיש בה" (ישעיה סא)

הקשר לפרשה: הפטרה זו היא ההפטרה השביעית והאחרונה משבע שבתות של נחמה שמפטירין החל משבת שלאחר תשעה באב.

משיירי ננסת הגדולה

כ"ו לחודש אלול - יומא דהילולא של הגאון הצדיק המלובן רבינו חיים פינטו (הגדול) זיע"א

למעלה משלש מאות עשרים וחמש שנה חלפו מאז הסתלקותו לשמי רום של הנר המערבי, הצדיק המלובן המקובל הקדוש כ"ק רבינו חיים פינטו הגדול זיע"א. כח תורתו ועוצם קדושתו שבאו לידי ביטוי באמרי פיו הטהור, שחוללו ניסים וישועות בבחינת "צדיק גזור והקדוש ברוך הוא מקיים" - תקף גם בימינו אנו. יהודים רבים מעלים על נס את הישועות הגדולות שלהם הם זכו לאחר שהעתירו בתפילה לפני בורא עולם, והזכירו את זכותו של הצדיק המלומד בניסים כ"ק מרן רבי חיים פינטו זיע"א.

כבר לימדנו חז"ל "גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחיהם", ובכל שנה ושנה אנו מתוודעים לניסים ונפלאות גדולות, ישועות רבות שמתחוללות אצל יהודים מאמינים בני מאמינים, הבאים לפקוד את ציונו של הצדיק שבמרוקו, ומתפללים לקדוש ברוך הוא שזכותו של הצדיק זיע"א, תעמוד להם ותושיע אותם מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה.

"אמשיך ואעמוד לפני הקדוש ברוך הוא בתפילה לאחר מותי, כפי שעשיתי גם בחיי. לא אעזוב אתכם במוותי, כפי שלא עזבתי אתכם בחיי". היו אלה דבריו האחרונים של כ"ק מרן הצדיק המלומד בניסים, רבי חיים פינטו הגדול זיע"א, לאחר שדבר בפני חבר תלמידיו הנאמנים, בקול חוצב להבות על עבודת השם ויראתו.

שמו של הצדיק רבי חיים פינטו זיע"א, היה נערץ כבר מאות שנים בקרב יהודי מרוקו ואף מחוצה לה. שמו ורוח קדשו חצו גבולות ומדברות, אוקיינוסים ויבשות. כבר מימיחרותו, כשתפס והנהיג לעצמו חיי תורה וקדושה אותם ראה וקיבל בבית אבותיו הקדושים זיע"א. שמו התפרסם בקרב קהילות היהודים בכל ערי מרוקו, וגם הנכרים כיבדו אותו עד מאד, והתייחסו אליו כאיש קדוש פועל ישועות. שמעו הגיע ויצא למרחקים, לא רק בתוך תחומי מרוקו, כי אם במדינות רבות באירופה ובמזרח התיכון. פעמים רבות היו מגיעות אליו בקשות ממרחקים, מיהודים שביקשו ממנו שיתפלל בעבורם ויבקש עליהם בדבר ישועה ורחמים.

זלת ביתו של הצדיק רבי חיים זיע"א שבמוגאדור, היתה פתוחה בכל שעות היממה בפני כל אחד ואחד, ללא יוצא מהכלל. בין אם הוא עני, דל או נגיד ועשיר, הצדיק השתדל ופעל עבור כל אחד ואחד שפנה אליו.

לאחר הסתלקות מורו ורבו הגאון רבי יעקב ביבאס זצ"ל, פנו אליו בני הקהילה וביקשו ממנו שימלא את מקומו של הגאון רבי יעקב ביבאס זצ"ל, וישיב על כס הרבנות במוגאדור. בתחילה סירב רבי חיים זיע"א לכן, אך לאחר הפצרות מרובות מצד פרנסי הקהילה היהודית, נאות רבי חיים הגדול למלא את מקום רבו הקדוש. וכך הוא הכניס את צווארו תחת עול הציבור, בענייני הכלל והפרט. עבודת הקודש של רבי חיים פינטו זיע"א, החלה כבר בסמוך לחצות לילה. בשעה זו היה כ"ק רבי חיים פינטו זיע"א מתגבר כארי, ומתחיל בסדר יומו בעבודת הקודש בלימוד תורה ועבודת ה' טהורה.

באותה שעה ממש ניצב משמשו, רבי אהרן אבן-חיים, על משמרתו, משמרת הקודש, כדי לשפות כוס חמין לרבו.

לילה אחד, כך מסופר בספר "שבח חיים", שמער רבי אהרן אבן-חיים שני קולות הבוקעים מתוך חדרו של כ"ק רבי חיים זיע"א. חשב רבי אהרן בלבו: "אם הלילה יש לרב חברותא בלימוד התורה, מן הראוי שאיך כוס משקה גם לאורח שהצטרף אליו ללימוד התורה". וכך עשה. הוא הכניס לחדרו של הרב שתי כוסות שתיה.

לאחר תפילת שחרית, קרא כ"ק רבי חיים זיע"א

למשמשו רבי אהרן, ושאל אותו בפליאה: "רבי אהרן! אמור נא לי, מדוע שינית הלילה ממנהגך, והכנסת לחדרי שתי כוסות במקום כוס אחת?"

"שמעתי - השיב לו רבי אהרן - שכבוד הרב מדבר עם מישהו, וחשבתי לכבד גם את האורח במשקה חם".

הצדיק רבי חיים זיע"א נענע את ראשו בשתיקה, הביט על רבי אהרן כשהוא אחוז בשרעפי קודש, ואמר לו: "אשריך בני. אשריך רבי אהרן. אשריך שזכית לשמוע את קולו של אליהו הנביא. זה היה הקול השני ששמעת הלילה".

"דע לך, הוסיף רבי חיים זיע"א וצויה על רבי אהרן אבן-חיים: כי אני גזור עליך, שלא תגלה לאיש את העניין הזה".

רבי אהרן קיבל על עצמו את גזירת הצדיק, ובמשך שנים רבות שמר את מצות הרב ונצר את הדברים בלבו. על אף שהיה עז רצונו לספר ולפרסם את גדולת הצדיק שזוכה לגילוי אליהו הנביא זכור לטוב וללמוד עמו בחברותא בכל לילה, אך חזקה עליו מצות רבו והוא לא גילה שמץ של דבר וחצי דבר ממה ששמעו אזניו.

כשהגיעה שעתו של כ"ק רבי חיים זיע"א להסתלק מן העולם, חש רבי אהרן כי הנה הגיעה השעה לספר את הסוד המופלא למקורבי הרב - על גילוי אליהו הנביא מבשר טוב, שלמד בחברותא עם כ"ק רבי חיים פינטו זיע"א. ובשבתו עם חברים מקשיבים, ביקש רבי אהרן אבן-חיים לספר על גדולת הצדיק ונפלאותיו, תוך שהוא חושף בפניהם את גזירת הצדיק שמנעה ממנו לפרסם את העובדה שזכה לגילוי אליהו הנביא זכור לטוב.

לכבוד יומא דהילולא, נספר מעשה ששמענו מפי מו"ר בנש"ק הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א.

אחד מעשירי העיר אסוירא מכר את דירתו לתושב אחר מיהודי העיר. המוכר והקונה סיכמו ביניהם את כל פרטי המכירה כדת וכדין. ולאחר שהקונה שילם בכסף מלא את מחיר הדירה, הוא נכנס לגור בה.

כעבור כמה ימים, פתח המוכר חלון מכוון דירתו שהיתה בסמיכות לדירה שמכרה, לכיוון דירתו של הקונה, כך שהוא יכל לראות את כל מה שנעשה בדירת הקונה.

ניגש אליו הקונה והתחנן בפניו בתחנונים מרובים שיסגור את החלון שפתח, שהרי הוא רוצה לשמור על פרטיותו, מה גם שיש בזה ענין של "היזק ראייה". אולם כל הבקשות נפלו על אזנים ערלות. המוכר לא רצה לשמוע כלל את דברי הקונה, ולא סתם את החלון שפתח.

בצר לו, פנה הקונה אל הצדיק הקדוש רבי חיים פינטו זיע"א, והזמין את המוכר לדין תורה אצל הרב. ובהגיע יום הדין, הגיעו שניהם לפני כ"ק רבי חיים זיע"א, וכל אחד מהם שטח בפני הרב את טענותיו.

כשכילו לדבר, ראה הרב בעליל כי הצדק עם הקונה, כיוון שהחלון גורם לו "היזק ראייה" לתוך ביתו. ומחמת כך ציווה הרב על המוכר שיסתום את חלונו, ולהשיב את המצב לקדמותו.

שמעו העשיר את פסק הדין ופניו חפו. הוא נעלב מכך ש"כ"ק רבי חיים זיע"א קיבל את עמדת הקונה, וחייב אותו בדין. הוא אכן ציית לפסק הדין וסתם את החלון, אולם, ברוב שעותיו הלך וכתב שטר מזויף, שעל פיו חייב לו הקונה סכום כסף גדול, והכתביא את השטר לימים יבואו. חלפו מספר שנים, ולקונה הדירה נולד בן בשעה טובה ומוצלחת. הפרוטה לא היתה מצויה בכיסו באותה שעה, והוא לא ידע מיהיך ישיג את צרכי הסעודה של ברית המילה. וכאילו לא די לו בזאת, גם הריטים לא היו לו בביתו, עליהם יוכל לארח את המוזמנים לסעודת הברית.

אבי הבן הסתובב בביתו ופניו נפולות. ומבלי משים רגליו הובילו אותו אל השוק המוקומי. בכיסו היו שני ריאלים (מטבע מרוקאי) שלא היה בהם כדי להשביע את הארי. אלא שהוא שם את מבטחו בהשי"ת, והתפלל אל ה' שיעזרהו בעת צרתו וישלח ממרום את ישועתו.

בהגיעו לשוק, בעוד הוא מסתובב עגום ועצוב, חלפה על פניו אשה מוקומית כשהיא מובילה חמור העמוס בעשב ריחני. בשני הריאלים שהיו לו הוא קנה ממנה את כל העשב, וכך חזר לביתו עם מטען העשב שרכש מהאשה.

באותה עת ששב לביתו שהה שם אחיו, והוא, בראותו את העשב, ידע כי אחיו עשה עסקה טובה ביותר, שאף הוא לא מודע לה; שוויו של עשב זה היה פי עשרות מונים ממה שהאח שילם עבורו בשוק. האח נטל מיד את העשב, רץ אל שוק הבשמים, ושם מכר אותו בדמים מרובים. אחר כך מיהר לשוב אל בית אחיו העני, אבי הבן, וצרור הכסף בידו.

אבי הבן קיבל מאחיו את הכסף, ומיד רץ אל השוק כדי לקנות את כל צרכי הסעודה. גם הריטים קנה בכסף, ועדיין נותר לו כסף רב, בו החל לפתוח עסק.

ה' היה בעזרו, והוא הלך מחיל אל חיל, עד שעסקיו פרחו ביותר, והוא הפך לעשיר מופלג.

כל אותה עת, עקב אחריו שכנו העשיר (זה שבזמנו מכר לו את הדירה). וכאשר ראה כי הפרוטה מצויה בכיסו והוא התעשר, חשב לעצמו: הנה הגיע הזמן לפרוע את החוב, את השטר המזויף. הוציא העשיר את השטר ממקום מחבואו, הלך עמו אל כ"ק רבי חיים זיע"א, כדי לתבוע לדין את שכנו.

השכן נדהם מעצם הגשת התביעה השקרית, והוא טען בפני הרב, כי מעולם לא היה לו כל עסק עם שכנו העשיר. הוא לא לווה ממנו כספים ולמעט רכישת הדירה, אף פעם לא היה לו איתו כל משא ומתן כספי.

רבי חיים זיע"א רהרר בלבו מספר רגעים; זה מראה שטר ואומר שכני חייב לי, וזה אומר לא היו דברים מעולם. ומה עושים?

"דינו לבוקר משפט". פנה כ"ק רבי חיים זיע"א אל שניהם בלשון המקרא, ואמר להם: "לכו עכשיו לבתיכם ושובו אלי מחר בבוקר, אז אפסוק את הדין".

עם בוקר הגיעו שני השכנים אל כ"ק רבי חיים זיע"א. העשיר בשלו; יש בידי שטר שהוא חייב. והשני מכחישי; לא היו דברים מעולם.

כ"ק רבי חיים זיע"א ביקש מהעשיר: "תן לי את השטר, ואני אבדוק את כשרותו בתוך ארון הקודש. והיה, אם למחר יופיעו על השטר נקודות - הרי נכונים דבריך, והוא חייב, אבל אם ימחק הכתב מהשטר והוא יישאר חלק - הרי שצודק שכנך, ואתה משקר, כי מעולם לא נכתב שטר זה ביניכם".

וכך הוה. כ"ק רבי חיים זיע"א הניח את השטר למשמרת בתוך ארון הקודש. למחרת, שוב הופיעו שני בעלי הדין לפני הרב. הרב הוציא את השטר מארון הקודש והראה אותו לשניהם, והנה הוא חלק!

"לבן הוא טהור הוא - אמר כ"ק רבי חיים זיע"א לעשיר הזיפן. האיש השני טהור, ואילו אתה זיפת את השטר כדי להוציא ממנו כסף במרמה. תתוודה על חטאך ותודה באשמה, אחרת תקבל עונש מן השמים תיכף ומיד".

ואמנם, העשיר הודה באשמה בפנים נפולות, ומאז לא ניסה יותר להטריד את שכנו.